

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 10-00-6...^{/18} #1.....

На Ваш № 155 КД / 04.06.2018 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е
от
ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
по
КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 10/2018 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 4 юни 2018 г. съм конституирана като заинтересована страна по конституционно дело № 10 за 2018 г., образувано на 26.04.2018 г. по искане на тричленен състав на Върховния касационен съд (ВКС) за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 2, пр. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) (обн., ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 102 от 22.12.2017 г.) в частта „...както и при очевидна неправилност“.

С посоченото определение и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (Конституцията) във връзка с чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд е допуснато за разглеждане по същество искането на тричленния състав на ВКС за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 2, пр. 3 от ГПК в частта „...както и при очевидна неправилност“.

В искането се поддържа, че критерият „очевидна неправилност“ на решението не е дефиниран от законодателя, а неговото съдържание не може да бъде изведено по тълкувателен път по начин, който да го направи универсално приложим. Поради това се предпоставяла субективна преценка за всеки отделен случай, което противоречи на

основното правомощие на съдебната власт да дава защита на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 от Конституцията), на правото на защита във всички стадии на процеса (чл. 122, ал. 1 от Конституцията, на конституционното правомощие на ВКС да правораздава (чл. 119, ал. 1 от Конституцията), както и с принципа на разделение на властите (чл. 8 от Конституцията).

1. По отношение на твърдението, че критерият „очевидна неправилност“ на решението не е дефиниран от законодателя, а неговото съдържание не може да бъде изведено по тълкувателен път по начин, който да го направи универсално приложим.

Наистина понятието „очевидно неправилно“ решение не е легално дефинирано. Смятам обаче, че противно на съдържащото се в искането твърдение на смисълът на това понятие може да се изясни чрез способите за тълкуване по начин, чрез който разпоредбата да бъде универсално приложима.

Вносителите на искането не спорят по съдържанието на понятието „неправилност“. Тъй като неправилността на решението като порок, който представлява основание за касационно обжалване, е легално и теоретично дефиниран и това понятие е с ясно и недвусмислено съдържание, според вносителите е необходимо да се изследва съдържанието на новосъздадената добавка към него с новата разпоредба в оспорената ѝ част – „очевидно“.

От стенограмата от заседанието на Комисията по правни въпроси на Народното събрание на 13.10.2017 г., когато е формулирана атакуваната разпоредба, става ясно, че се търси решение в случаите, когато не е формулиран въпрос по ал. 1 на чл. 280 от ГПК, но порочността на решението „боде очите“, „решението е толкова неправилно, че не може да съществува в правния мир“, „решението е много порочно най-общо казано, но нямаме основание нищо да направим“ - тоест в тези случаи „да може съдът... съставът, който преценя допустимостта, да прецени, че има смисъл от влизане по същество и да допусне разглеждане по същество на касационната жалба и основание.“ С оглед на така проведената дискусия е формулиран изразът „очевидна неправилност“ на решението.

Българският тълковен речник („Наука и изкуство“, 2015 г., стр. 605-606) определя използването на наречието „очевидно“ като израз на сигурност, висока степен на вероятност, увереност в съществуването, осъществяването или извършването на нещо.

Неправилното решение е дефинирано в чл. 281, т. 3 и чл. 293, ал. 2 от ГПК, но наличието на този порок може да бъде основание за допускане на касационно обжалване само при предпоставките на чл. 280, ал. 1, а не независимо от тях по чл. 280, ал. 2 ГПК. Според цитираните текстове от ГПК неправилно е въззивното решение поради нарушение на материалния закон, съществени нарушения на съдопроизводствените правила или необоснованост. От така направеното по-горе семантично и телеологично тълкуване може да се направи изводът, че „очевидно неправилно“ ще бъде решението при квалифицирана форма на тези пороци, обуславящи неговата неправилност.

В Определение № 127 от 16.03.2018 г. на ВКС по ч. гр. д. № 866/2018 г., IV г. о., ГК, се приема, че „Така както е формулирана, очевидната неправилност се отнася само до пороци на съдебния акт от категорията на тези, влечащи неговата неправилност (касационно отменително основание по чл. 281, т. 3 ГПК), като чрез термина „очевидна“ се визират квалифицирани състави на пороците, водещи до неправилност. Един съдебен акт би бил очевидно неправилен не когато допуснатото нарушение, а следователно и порок, е явен за всички, тъй като подобно разбиране въвежда субективизма при съдебната преценка като критерий, а тогава когато неправилността се извлича и корелира с допуснати от съда нарушения само на относима и приложима за конкретния спор императивна материално-правна норма, на основополагащи за съдопроизводството процесуални правила, извън формирането на вътрешното убеждение, гарантиращи обективно, безпристрастно и съобразено с обективната истина при зачитане равенство на страните решаване на правния спор, както и при нарушаване на основните логически, опитни и общоприложими научни правила при формиране на правните изводи въз основа установените по делото факти (явна необоснованост), имащи за резултат прилагане на закона (в ш. см.) в неговия несъществуващ, в т. ч. противоположен или отменен смисъл.“

Така изразеното разбиране за смисъла на правната норма е убедително и следва да бъде подкрепено – „очевидна неправилност“ има при нарушение на императивна материалноправна норма, нарушаване на основни съдопроизводствени правила, както и наличие на явна необоснованост на обжалвания съдебен акт.

Конкретните хипотези, при които са налице така посочените три предпоставки, следва да бъдат изведени в практиката на съставите на ВКС. Те са тези, които трябва да преценяват във всеки конкретен случай доколко твърдените пороци, свързани с неправилността на въззивното решение, разкриват белезите на тези предпоставки.

Аналогичен е случаят и при използваните в ГПК понятия „вероятна нищожност или недопустимост“, или „точно прилагане на закона, както и развитието на правото“.

Конституционният съд на Република България в Решение № 4 от 16.06.2009 г. по к.д. № 4/2009 г. приема, че “тълкуването на неяснотите, неточните формулировки в кодекса е задължение на съдиите, а критичният анализ е предоставен на доктрината“ и също така, че „става въпрос за разпоредби, чиято неяснота или противоречие тепърва ще се изясняват, но сами по себе си те не дават основание да се приеме, че приложното поле на касационното производство изцяло е регламентирано по начин, който не е характерен за правовата държава.“

Тук следва да се държи сметка и за конституционното правомощие на ВКС чрез абстрактното, нормативно тълкуване с издаване на тълкувателни решения, задължителни за всички съдилища да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво приложение на закона от всички съдилища, включително и от самия него (чл. 124 от Конституцията).

2. По отношение на твърдяното противоречие с чл. 8, чл. 117, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и чл. 122, ал. 1 от Конституцията:

Изгълкувана по този начин, разпоредбата на чл. 280, ал. 2 от ГПК в оспорената ѝ част относно допускането на касационно обжалване при очевидна неправилност на обжалваното въззивно решение е съвместима с Конституцията.

Тя не е в противоречие с принципа за разделение на властите, визиран от чл. 8 от Конституцията. Не сме изправени пред твърдяното от вносителите създаване на правна норма от ВКС по всяко разгледано гражданско дело, чрез което се изнемва компетентността на законодателната власт. След като съдържанието на разпоредбата е изяснено по предложения начин, е създадено правило, което универсално определя предпоставките на упражняваното правомощие на ВКС по допустимост на касационната жалба. Поради тези аргументи нормата на чл. 280, ал. 1 не е в противоречие и с чл. 119, ал. 1 от Конституцията, уреждаща конституционното правомощие на ВКС да правораздава.

Разпоредбата на чл. 280, ал. 2 от ГПК не само не ограничава, а разширява правото на съдебна защита и то пред висшата съдебна инстанция – касационната, което съответства на правото на съдебната власт да дава защита на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 от Конституцията) и на правото на защита във всички стадии на процеса (чл. 122, ал. 1 от Конституцията). Промяната в ГПК със създаването на новата ал. 2 на чл. 280 може да се оцени като положителна, тъй като почива на водещия принцип за справедливо правосъдие, основано на закона. Разширяването на предпоставките, при които е допустимо разглеждането на касационната жалба срещу постановеното от въззивния съд решение, и улесняването на достъпа до касационната инстанция съответства на чл. 121, ал. 2 от Конституцията, според който производството по делата следва да бъде организирано по начин, който осигурява установяването на истината. В конкретния случай въззивни решения, които са постановени в явно нарушение на законността, ще подлежат на контрол от ВКС, което е както в частен, така и в публичен интерес.

С оглед на изложеното смятам, че нормата на чл. 280, ал. 2 от ГПК не противоречи на чл. 8, чл. 117, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и чл. 122, ал. 1 от Конституцията.

Предвид изложените съображения считам, че искането на тричленния състав на ВКС за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 2 от ГПК е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

С УВАЖЕНИЕ,

**ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО**